

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการของภาครัฐแก่ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้ การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยทางมานุษยวิทยา โดยใช้เทคนิค การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview) ซึ่งใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการของภาครัฐแก่ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ปีจำนวน 210 คนจากประชากรผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 482,131 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย : 2543) โดยในขั้นแรกจะสุ่มตัวอย่างเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งสิ้น 50 เขต โดยจะสุ่มเลือกมาเพียง 10 เขต ซึ่งเขตการปกครองกรุงเทพมหานครกับจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยในแต่ละเขต มีรายละเอียดปรากฏตาม ตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อเขตการปกครองของกรุงเทพมหานครกับจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่อยู่อาศัย

ลำดับ	ชื่อเขต	ชาย	หญิง	รวมประชากรผู้สูงอายุที่อยู่อาศัย (คน)
1	พระนคร	3,412	4,551	7,963
2	ดุสิต	7,633	8,517	16,150
3	หนองจอก	3,406	4,218	7,624
4	บางรัก	2,241	3,322	5,563
5	บางเขน	5,873	7,137	13,010
6	บางกะปิ	4,578	6,572	11,150
7	ปทุมวัน	2,641	3,662	6,303
8	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	2,825	3,662	6,487
9	พระโขนง	3,741	5,312	9,053
10	มีนบุรี	2,681	3,411	6,092
11	ลาดกระบัง	3,542	4,541	8,083
12	ยานนาวา	3,502	4,505	8,007
13	สัมพันธวงศ์	1,658	1,916	3,574
14	พญาไท	3,272	4,667	7,939
15	ธนบุรี	5,964	8,935	14,899
16	บางกอกใหญ่	4,088	5,522	9,610
17	ห้วยขวาง	2,964	3,892	6,856
18	คลองสาน	3,866	5,534	9,400
19	ตลิ่งชัน	4,252	5,544	9,496
20	บางกอกน้อย	6,854	8,861	15,715
21	บางขุนเทียน	3,091	4,095	7,186
22	ภาษีเจริญ	5,625	7,482	13,107
23	หนองแขม	3,132	4,261	7,393
24	ราษฎร์บูรณะ	3,463	4,503	7,966
25	บางพลัด	5,746	7,688	13,434

(ต่อ)

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร กับจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่อยู่อาศัย

ลำดับ	ชื่อเขต	ชาย	หญิง	รวมประชากรผู้สูงอายุที่อยู่อาศัย
26	ดินแดง	6,581	8,951	15,532
27	บึงกุ่ม	3,861	5,376	9,237
28	สาทร	4,110	6,072	10,182
29	บางซื่อ	8,271	10,526	18,797
30	จตุจักร	7,735	10,068	17,803
31	บางคอแหลม	4,891	6,457	11,348
32	ประเวศ	4,154	5,279	9,433
33	คลองเตย	6,129	7,767	13,896
34	สวนหลวง	3,881	5,322	9,203
35	จอมทอง	6,087	8,589	14,676
36	ดอนเมือง	4,410	5,346	9,756
37	ราชเทวี	3,550	4,749	8,299
38	ลาดพร้าว	3,685	5,118	8,803
39	วัฒนา	4,355	5,968	10,323
40	บางแค	5,958	8,149	14,107
41	หลักสี่	4,103	5,260	9,363
42	สายไหม	4,603	5,514	10,117
43	คันนายาว	2,502	3,204	5,706
44	สะพานสูง	1,985	2,850	4,835
45	วังทองหลาง	3,904	5,279	9,183
46	คลองสามวา	2,363	3,081	5,444
47	บางนา	3,747	4,779	8,526
48	ทวีวัฒนา	1,851	2,367	4,218
49	ทุ่งครุ	2,712	3,577	6,289
50	บางบอน	1,968	2,724	4,692
	รวม	207,449	274,682	482,131

ที่มา สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 2543

จากตารางที่ 1 เป็นการแสดงถึงจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยในพื้นที่การปกครองของกรุงเทพมหานคร 50 เขต การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (SIMPLE RANDOM SAMPLING) โดยใช้วิธีการจับสลากเลือกเขต จาก 50 เขต เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 เขต ซึ่งผลการสุ่มตัวอย่างได้ผลปรากฏดังนี้

1. เขตพระนคร
2. เขตปทุมวัน
3. เขตป้อมปราบ
4. เขตพญาไท
5. เขตห้วยขวาง
6. เขตบางพลัด
7. เขตจตุจักร
8. เขตดอนเมือง
9. เขตลาดพร้าว
10. เขตสายไหม

เมื่อสุ่มได้กลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ได้จำนวน 10 เขต ผู้วิจัยจะสุ่มตัวอย่างประชากรที่อยู่ใน 10 เขตดังกล่าวข้างต้น โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (ACCIDENTAL SAMPLING) โดยการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตดังกล่าว จนได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ 200 คน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาได้ต่อจำนวนประชาชนผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยใน 10 เขต จะแสดงรายละเอียดในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ จำแนกตามเขต

ลำดับ	ชื่อเขต	จำนวนประชากรสูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขต	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้
1.	พระนคร	7,963	17
2	ปทุมวัน	6,303	13
3.	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	6,487	15
4	พญาไท	7,939	17
5	ห้วยขวาง	6,856	14
6	บางพลัด	13,434	28
7	จตุจักร	17,803	37
8	ดอนเมือง	9,756	20
9	ลาดพร้าว	8,803	18
10	สายไหม	10,117	21
	รวม	95,461	200

ส่วนที่ 2 กลุ่มตัวอย่างในส่วนนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (ACCIDENTAL SAMPLING) โดยเลือกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 10 คน เป็นเพศชายจำนวน 5 คน และ เพศหญิงจำนวน 5 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดยิ่งขึ้น

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการของภาครัฐแก่ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) โดยการศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี แนวคิด บทความ เอกสารทางวิชาการ เอกสารต่างๆรวมทั้งงานวิจัยทางวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเอกสารจากทางราชการ เช่น ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

และห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรทั้งนี้เพื่อต้องการทราบข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2. การศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยลักษณะของการวิจัยจะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) โดยการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่ง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ทดสอบความน่าเชื่อถือ และปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูล โดยส่วนใหญ่ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลด้วยวิธีการส่งให้ถึงมือผู้ตอบเอง (Self – Administered Questionnaire) โดยนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือกับประชาชนผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครไม่น้อยกว่า 1 ปีที่พบบ่อยในเขตทั้ง 10 เขต ตามที่ได้สุ่มตัวอย่างไว้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กล่าวคือ เมื่อเดินทางไปแต่ละเขตเจอ ประชาชนผู้สูงอายุผ่านไปมาหรือพบเห็นอยู่ในเขตนั้นก็เข้าไปขอความร่วมมือทำแบบสอบถาม เช่น ตามบ้านที่อยู่อาศัย สวนสาธารณะ โรงพยาบาลที่ผู้สูงอายุมารับการรักษา ร้านค้าและร้านอาหารเครื่องดื่ม ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่างไว้ทั้ง 10 เขตดังกล่าว โดยก่อนตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้อธิบายชี้แจงและทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการตอบคำถาม โดยให้เข้าใจว่าข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการศึกษาและนำไปประมวลผลเพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคตต่อไป ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 1 เดือนจำนวนข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีจำนวน 230 ชุดซึ่งบางชุดไม่มีความสมบูรณ์ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่มี ความสมบูรณ์ออกโดยคัดให้เหลือจำนวน 200 ชุด และได้นำข้อมูลจำนวน 200 ชุดนี้ไปวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป

3. การศึกษาวิจัยทางมานุษยวิทยา (Anthropological Fieldwork) ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In –depth Interview) ผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 10 คน โดยก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างความไว้วางใจ และสร้างความคุ้นเคยกับผู้สูงอายุเพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการของผู้สูงอายุในเรื่องของการได้รับสวัสดิการจากภาครัฐอย่างแท้จริง โดยผู้วิจัยเริ่มสัมภาษณ์ตามหัวข้อของคำถามที่ได้เตรียมไว้ โดยเป็นการสอบถามพูดคุยแบบสบายๆ มีการหยุดพักเป็นช่วงๆ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ (Key Informant) ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ในช่วงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ – 15 มีนาคม 2544 โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการสัมภาษณ์รายละประมาณ 30 – 40 นาที ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะได้นำไปใช้วิเคราะห์ในเนื้อหา (Content Analysis) ต่อไป

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยรวบรวมจากการศึกษางานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะงานวิจัย พื้นฐานของประชากร และแนวคิดในการวิจัยโดยมีขั้นตอนการสร้างคือ

1. ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีเรื่องความต้องการขั้นพื้นฐานของมาสโลว์ ปัญหาของผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ แนวคิดพื้นฐานในการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ

2. ศึกษาการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม โดยรวบรวมจากการศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะงานวิจัยพื้นฐานของประชากร และแนวคิดในการวิจัย

3. การสร้างแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มประชากร เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร เป็นต้น

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังครอบครัวของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ

แบบสอบถามในส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐ คำถามเป็นลักษณะ Rating Scale ที่ประเมินความมากน้อย มีทั้งสิ้น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดต่อข้อความนั้น โดยแบ่งคำถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมของภาครัฐเป็น 30 คำถาม ซึ่งในคำถามการวัดความต้องการของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องของการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของภาครัฐ มี 5 ด้าน คือ คำถามเกี่ยวกับบริการด้านสุขภาพอนามัย บริการด้านสวัสดิการ บริการด้านการศึกษา บริการด้านความมั่นคงของรายได้และการทำงาน และบริการด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยมีการให้คะแนนในข้อความดังต่อไปนี้

มากที่สุด	ค่าคะแนน	5
มาก	"	4
ปานกลาง	"	3
น้อย	"	2
น้อยที่สุด	"	1

ดังนั้น แต่ละระดับจะมีคะแนนอันตรายภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

จากการพิจารณาข้างต้นนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินค่าระดับความต้องการ การได้รับบริการจากภาครัฐของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 เป็นคะแนนบ่งชี้ถึงระดับความต้องการของผู้สูงอายุน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 เป็นคะแนนบ่งชี้ถึงระดับความต้องการของผู้สูงอายุน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 เป็นคะแนนบ่งชี้ถึงระดับความต้องการของผู้สูงอายุปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 เป็นคะแนนบ่งชี้ถึงระดับความต้องการของผู้สูงอายุมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 เป็นคะแนนบ่งชี้ถึงระดับความต้องการของผู้สูงอายุมากที่สุด

ส่วนแบบสอบถามในส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้สูงอายุใน กรุงเทพมหานครที่มีต่อภาครัฐ ผู้วิจัยจะทำเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี เพื่อที่รัฐจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครในการ จัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

3.4 การทดสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวัด

3.4.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับภาษา การใช้คำให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบคำถามได้อย่างเข้าใจง่าย

3.4.2 นำแบบสอบถามที่แก้ไข และปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดสอบ (Pre-Test) เพื่อทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจริง

ในการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) จากกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ไปทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำไปประมวลผลทางคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม SPSS โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Reliability Coefficient Alfa) เพื่อดูความสอดคล้องของข้อคำถามต่างๆในส่วนของข้อคำถามที่ใช้มาตรวัดแบบเดียวกัน ส่วนข้อคำถามที่ไม่สามารถหาค่าความน่าเชื่อถือของคอมพิวเตอร์ได้ ก็ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อ โดยปรับปรุงแก้ไขและตัดคำถามที่ทำให้ผู้ตอบไม่เข้าใจ โดยนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงอีกครั้งจากนั้นจึงนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรเป้าหมายต่อไป

สำหรับผลการทดสอบนั้นได้ค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือของความถี่ของการของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทดสอบข้อคำถามแต่ละข้อซึ่งได้ผลออกมาดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือของแบบวัดความต้องการของผู้สูงอายุ

ข้อคำถามในด้านต่างๆ	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ด้านสุขภาพอนามัย		
ข้อ 1	.5424	.8849
ข้อ 2	.3925	.8868
ข้อ 3	.4051	.8867
ข้อ 4	.5685	.8843
ข้อ 5	.4691	.8865
ด้านบริการสวัสดิการ		
ข้อ 6	.4253	.8862
ข้อ 7	.5919	.8826
ข้อ 8	.1893	.8901
ข้อ 9	.3529	.8877
ข้อ 10	.5876	.8824
ข้อ 11	.7376	.8787
ข้อ 12	.1407	.8908
การบริการด้านการศึกษา		
ข้อ 13	.4281	.8863
ข้อ 14	.7855	.8763
ข้อ 15	.6377	.8809
ข้อ 16	.7698	.8771
ด้านความมั่นคงของรายได้และการทำงาน		
ข้อ 17	.7350	.8803
ข้อ 18	.6063	.8818
ข้อ 19	.4550	.8864
ข้อ 20	.5430	.8840
ข้อ 21	.6286	.8818

ข้อคำถามในด้านต่างๆ	Corrected Item - Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ด้านสังคมและวัฒนธรรม		
ข้อ 22	.1853	.8904
ข้อ 23	.1062	.8922
ข้อ 24	.2072	.8898
ข้อ 25	.4287	.8954
ข้อ 26	.2574	.8896
ข้อ 27	.4145	.8865
ข้อ 28	.0963	.8916
ข้อ 29	.1514	.8937
ข้อ 30	.5642	.8838

ค่า Alpha = .8894   N = 30

4. แบบสัมภาษณ์เจาะลึก

สำหรับวิธีการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ประชาชนผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครไม่น้อยกว่า 1 ปีจำนวน 10 คนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ก่อนสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าและมีการจัดเรียงคำถามอย่างเป็นระบบ โดยได้นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทำการตรวจและแก้ไข ซึ่งคำถาม ผู้วิจัยได้ใช้คำถามที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับแบบสอบถาม แต่จะมีเนื้อหาคำถามที่ละเอียดเพิ่มขึ้น โดยจะเน้นถามเพื่อให้ได้ข้อมูลในส่วนของความรู้สึกและความต้องการของผู้สูงอายุในเรื่องการจัดสวัสดิการของภาครัฐอย่างแท้จริง ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาเนื้อหา (Content analysis) ต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูล

หลังจากที่เก็บแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ก็ดำเนินการตรวจสอบแบบสอบถามโดยคัดเลือกแบบสอบถามที่มีการตอบครบทุกข้อและข้อมูลครบถ้วน หลังจากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาลงรหัสข้อมูล (Coding) และนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูล จัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างและอธิบายตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการการจัดสวัสดิการของภาครัฐแก่ผู้สูงอายุ ไว้ดังนี้

1. การใช้ตารางแจกแจงความถี่ (Frequencies) โดยระบุค่าข้อมูลเป็นร้อยละ Percentage ค่าเฉลี่ย (Mean) สำหรับพรรณนาลักษณะโดยทั่วไปของผู้สูงอายุ
2. การทดสอบหาค่าไคสแควร์ (Chi - Square Test) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเพื่อทดสอบสมมติฐาน ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์โดยใช้ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 โดยดูจากตาราง (Crosstabulation) สูตรของไคสแควร์ คือ

$$X = \frac{(O - E)}{E}$$

E

นอกจากการใช้ค่าไคสแควร์ เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในระดับนามมาตราแล้ว การวิจัยครั้งนี้มีการใช้วิธีการทางสถิติ Cramer' s V เพื่อดูความเข้มของความสัมพันธ์ซึ่งสามารถอธิบายค่า V ดังต่อไปนี้

ค่า 0	หมายถึงสองตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน
ค่า .01 - .25	หมายถึงสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กันบ้าง
ค่า .26 - .55	หมายถึงสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่า .56 - .75	หมายถึงสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง

ค่า .76 - .99	หมายถึงสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูงมาก
ค่า 1	หมายถึงสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

3. การวิเคราะห์เชิงมานุษยวิทยา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สำคัญๆ และนำเสนอต่อไป